

การวิเคราะห์ปัญหา วินิจฉัย และการค้นข้อมูลแก่ชุมชน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์อาคม บุญเลิศ
ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน เวชศาสตร์ครอบครัว และอาชีวเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

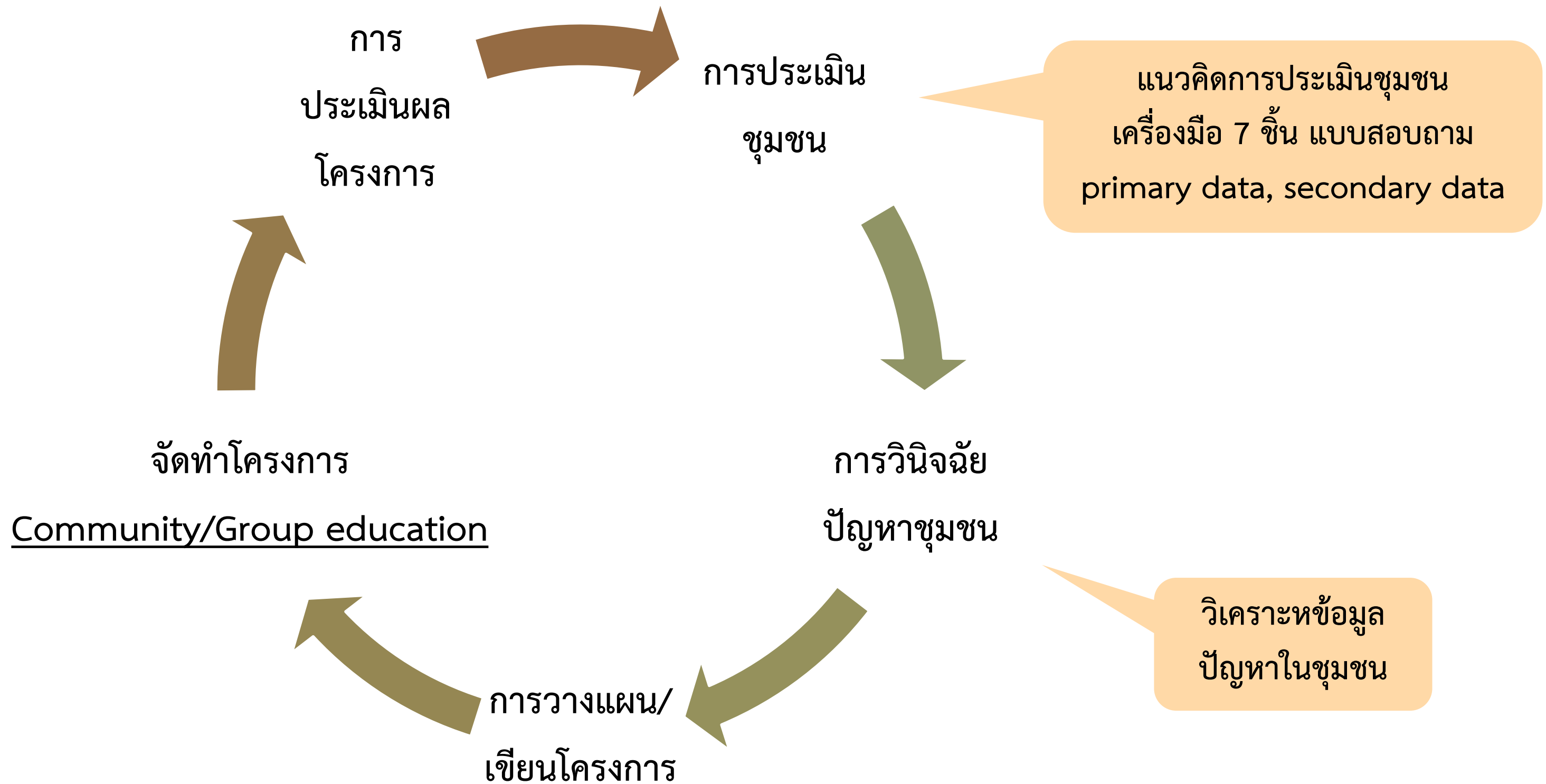

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาที่ได้จากการประชุมชุมชน
- 2) เพื่อนำปัญหาที่ได้จากการประชุมชุมชนไปจัดลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมกัน
ในเวทีสาธารณะ (Public forum)
- 3) เพื่อให้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเวทีสาธารณะ(Public forum)

กระบวนการทำงาน

เวทีสาธารณะ (Public Forum)

- กระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงศักยภาพจัดการปัญหาด้วยตนเอง
- พื้นที่สื่อสารเพื่อรับรู้และเข้าใจประเด็นปัญหาในชุมชน
- พื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ
- พื้นที่ระดมความคิดเห็นของคนในชุมชน
- เพื่อให้เกิดข้อสรุปเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม

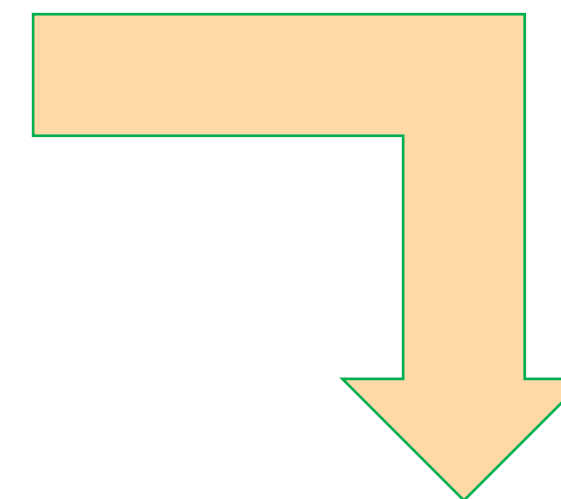
เวทีสาธารณะ(ประวัติความเป็นมา)

การจัดทำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยจาก “ประชาชน”

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความ **“ชอบธรรม”** หรือ **“ไม่ชอบธรรม”**

ไม่สามารถยืนยันได้ว่าการดำเนินการหรือขั้นตอนอย่างไร
ที่ทำให้เกิดการเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยจากประชาชนในนโยบายหรือประเด็นนั้นๆ

กระบวนการในการสร้างสำนึกรับผิดชอบและความร่วมมือของบุคคลและ
ชุมชน เพื่อแก้ปัญหา สุขภาพ ศิลธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
ตลอดจนถึงการจัดสรรทรัพยากรและการบริหารชุมชนโดยทุกคนมีส่วนร่วม

เวทีสาธารณะ(Public Forum)

วิธีดำเนินการ

- 1) เตรียมการนำเสนอข้อมูลต่อชุมชน ที่มีเนื้อหาง่าย กระชับ
- 2) จัดเตรียมสถานที่ และเวลาในการประชุม
- 3) เชิญชวนผู้เข้าร่วมประชุม โดยนัดหมายเวลาล่วงหน้า แจ้งวัตถุประสงค์ เรื่องราวที่จะเชิญมาพูดคุยคร่าวๆ ในวันประชุมกลุ่ม “เวทีสาธารณะ”
- 4) เปิดการอภิปราย พูดคุย (อย่างไม่เป็นทางการ) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น ได้เต็มที่และนำสู่วิธีการแก้ไขปัญหาของประชาชนเอง
- 5) บันทึกประเด็นที่สำคัญ ของผู้แทนระดับคุ้มบ้าน และทุกคนในชุมชน

กระบวนการจัดทำเวทีสาธารณะ

ขั้นเตรียมการ

ขั้นดำเนินการ

ขั้นสรุปผล

- ข้อมูล
- รูปแบบการนำเสนอข้อมูล
- ทีมงานและผู้นำเสนอ
- ผู้เข้าร่วม
- สถานที่

- เปิดเวทีประชาคม
- นำเสนอข้อมูล
- แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหา
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- สรุปประเด็นปัญหา

- สรุปผลการทำประชาคม
- ประเด็นปัญหาที่ต้องการดำเนินการแก้ไข
- วางแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ
(Quantitative data)

คำนวณค่าทางสถิติ
(Statistics)

หาความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล
เพื่อให้ทราบเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน

ภาพรวมของชุมชน

ข้อมูลเชิงคุณภาพ
(Qualitative Data)

การวิเคราะห์เนื้อหา
(Content analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทราบถึงปัญหาของชุมชน

ทราบสาเหตุของปัญหาในชุมชน

ทราบแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชน

วิเคราะห์ปัญหา

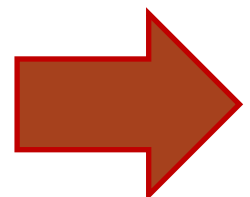
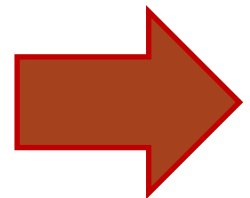
ปัญหา = สิ่งที่ดีควรจะเป็น – สิ่งที่เป็นอยู่

ปัญหาสุขภาพอนามัย

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน บ้านโคกสูง หมู่ที่ 2 ตำบลกุดกว้าง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ปี 2560

ตัวชี้วัดข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวน ที่สำรวจ ทั้งหมด	ตัวชี้วัด		ผ่านเกณฑ์ <u>จปฐ.</u>	
		จำนวน	ร้อยละ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
หมวดที่ 1 สุขภาพดี (คนไทยมีสุขภาพและอนามัยที่ดี) มี 7 ตัวชี้วัด					
1. เด็กแรกเกิดถึง 12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตาราง สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (ร้อยละ 100)	43 คน	43 คน	100	√	
2. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 6 เดือนแรกติดต่อกัน (ร้อยละ 95)	1 คน	1 คน	100	√	
3. ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัยและได้มาตรฐาน (ร้อยละ 95)	72 <u>คร.</u>	28 <u>คร.</u>	38.89		√
4. คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อคัดกรอง ความเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 75)	72 <u>คร.</u>	58 <u>คร.</u>	80.56	√	
5. คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที (ร้อยละ 90)	72 <u>คร.</u>	32 <u>คร.</u>	44.44		√

ปัญหาสุขภาพอนามัย

Community Health indicators

- 1) ประชาชนป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 40.0
- 2) ประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป สูบบุหรี่ ร้อยละ 32.0
- 3) ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปดื่มสุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 45.1
- 4) ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ใช้สารเสพติด ร้อยละ 30.0
- 5) ประชาชนบริโภคอาหารปรุงไม่สุก ร้อยละ 20.0
- 6) ประชาชนที่เป็นเกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 80.0

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

- ✓ ในชุมชนหนึ่งมีหลายปัญหาที่ส่งผลต่อสุขภาพคนในชุมชน
- ✓ การแก้ปัญหาต้องใช้ทรัพยากร เวลา บุคลากรและเทคโนโลยี
- ✓ กระบวนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา สามารถเลือกปัญหาที่สำคัญ จำเป็นมาจัดโครงการได้ก่อน
- ✓ ผู้วางแผนเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ขนาดของปัญหา

(Size of problem)

ความตระหนักของชุมชน
(Community concern)

4 องค์ประกอบ

ความรุนแรงของปัญหา
(Severity of problem)

ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา
(Feasibility of solving
management)

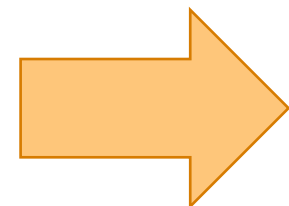
การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ขนาดของปัญหา (Size of problem)

จำนวนผลกระทบต่อบุคคลในชุมชน พิจารณาจากจำนวน อัตรา ล้วน หรืออัตราส่วน
 ตัวชี้วัดที่จะบอกขนาดของปัญหา คือ อัตราป่วย (Incidence หรือ Prevalence rate)
 อัตราป่วยเฉพาะกลุ่ม

ขนาดของปัญหา	คะแนน
มากกว่าร้อยละ 0 ถึง 25	1
ร้อยละ 26 ถึง 50	2
ร้อยละ 51 ถึง 75	3
ร้อยละ 76 ถึง 100	4

ปัญหาสุขภาพชุมชน	ขนาด
ไข้เลือดออก ร้อยละ 10	1
โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 50	2
กลุ่มอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร้อยละ 72	3
การใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 85	4

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ความรุนแรงของปัญหา (Severity of problem)

ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาสุขภาพเหล่านั้นส่งผลต่อการทำให้เสียชีวิต

- การเสียชีวิต
- ความพิการ
- การเจ็บป่วย
- ความไม่สะดวกสบาย
- ความไม่พึงพอใจ
- อาจพิจารณาผลกระทบต่อการสูญเสียทางเศรษฐกิจ

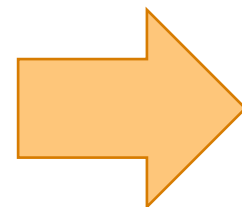
5 D's
Death, Disease,
Disability,
Discomfort,
Dissatisfaction

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ความรุนแรงของปัญหา (Severity of problem)

ความรุนแรงปัญหา	คะแนน
ความรุนแรงเล็กน้อยไม่รบกวนต่อสุขภาพ	1
รุนแรงปานกลางมีร่องรอยความพิการ	2
รุนแรงมากมีอันตรายสูง	3
รุนแรงมากที่สุด ตายเกือบทุกราย	4

ปัญหาสุขภาพชุมชน	ขนาด	ความรุนแรง
ไข้เลือดออก ร้อยละ 10	1	3
โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 50	2	3
กลุ่มอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร้อยละ 72	3	2
การใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 85	4	2

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา (Feasibility of solving management)

การพิจารณาความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา

- 1) ด้านวิชาการ มีความรู้ด้านวิชาการในการนำมาใช้แก้ปัญหาได้หรือไม่
- 2) ด้านบริหาร ต้องคำนึงถึงทรัพยากรและปัจจัยต่างๆที่ จะนำมาใช้ในการสนับสนุน โดยใช้หลัก 4 M's คือ บุคลากร(man) งบประมาณ(money) วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ(material) เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ(management)
- 3) ด้านระยะเวลา มีเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหานั้น ๆ หรือไม่
- 4) ด้านกฎหมาย ควรพิจารณาว่า การดำเนินการแก้ปัญหานั้นขัดแย้งต่อข้อกำหนดที่มีอยู่หรือไม่
- 5) ด้านศีลธรรม ต้องพิจารณาว่า การดำเนินการแก้ปัญหานั้นขัดกับศีลธรรม

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ความยากง่ายในการแก้ไข้ปัญหา (Feasibility of solving management)

4 M's คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ

ความยากง่ายในการแก้ไข้ปัญหา	คะแนน
ยากมาก	1
ยาก	2
ง่าย	3
ง่ายมาก	4

ปัญหาสุขภาพชุมชน	ขนาด	ความรุนแรง	ความยากง่าย
ไข้เลือดออก ร้อยละ 10	1	3	3
โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 50	2	3	2
กลุ่มอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร้อยละ 72	3	2	2
การใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 85	4	2	3

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ความตระหนักของชุมชน (Community concern)

ความร่วมมือ หรือความวิตกกังวลของชุมชน	คะแนน
มีมากกว่าร้อยละ 0 ถึง 25	1
ร้อยละ 26 ถึง 50	2
ร้อยละ 51 ถึง 75	3
ร้อยละ 76 ถึง 100	4

ความร่วมมือจากชุมชน
ความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน
ความสนใจของผู้นำชุมชน
ภาพลักษณ์ที่สะท้อนออกมาจากชุมชน

“ชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหาเพียงใด
วิตกกังกับปัญหาที่เกิดขึ้นหรือไม่
อยากแก้ไขปัญหา อยากได้รับความช่วยเหลือหรือไม่
ความสนใจของชุมชน”

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ความตระหนักของชุมชน (Community concern)

จำนวนผู้เข้าร่วม 100 ราย

ปัญหาสุขภาพชุมชน	ขนาด	ความรุนแรง	ความยากง่าย	จำนวนคน โหวต	ความตระหนัก ของชุมชน
ไข้เลือดออก ร้อยละ 10	1	3	3	35	2
โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 50	2	3	2	20	1
กลุ่มอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร้อยละ 72	3	2	2	43	2
การใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 85	4	2	3	60	3

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

การให้คะแนนน้ำหนัก

การให้คะแนน

- 5 มากที่สุดหรือสำคัญที่สุด
- 4 มาก หรือสำคัญมาก
- 3 ปานกลาง
- 2 น้อย
- 1 น้อยที่สุด

การให้คะแนน

ขนาดของปัญหา 4 คะแนน

ความรุนแรงของปัญหา 3 คะแนน

ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา 5 คะแนน

ความตระหนักของชุมชนให้น้ำหนักเป็น 3 คะแนน

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

การคิดคะแนน

- นำคะแนนที่ให้คุณกับน้ำหนักจะได้คะแนนของแต่ละองค์ประกอบ
- คะแนนรวมได้จากการรวมขององค์ประกอบทั้ง 4
- การพิจารณาลำดับความสำคัญตัดสินจากคะแนนรวม

โดยให้คะแนนตามตารางการจัดลำดับความสำคัญดังนี้

$W = \text{น้ำหนัก}$ $R = \text{การให้คะแนนปัญหา}$

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ปัญหาสุขภาพชุมชน	ขนาด Rx4	ความรุนแรง Rx3	ความยาก ง่าย Rx5	ความตระหนัก ของชุมชน Rx3	รวม	ลำดับ
ไข้เลือดออก ร้อยละ 10	1x4=4	3x3=9	3x5=15	2x3=6	34	2
โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 50	2x4=8	3x3=9	2x5=10	1x3=3	30	3
กลุ่มอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร้อยละ 72	3x4=12	2x3=6	2x5=10	2x3=6	34	2
การใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 85	4x4=16	2x3=6	3x5=15	3x3=9	46	<u>1</u>

กระบวนการจัดทำเวทีสาธารณะ

ขั้นเตรียมการ

ขั้นดำเนินการ

ขั้นสรุปผล

- ข้อมูล
- รูปแบบการนำเสนอข้อมูล
- ทีมงานและผู้นำเสนอ
- ผู้เข้าร่วม
- สถานที่

- เปิดเวทีประชาคม
- นำเสนอข้อมูล
- แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหา
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- สรุปประเด็นปัญหา

- สรุปผลการทำประชาคม
- ประเด็นปัญหาที่ต้องการดำเนินการแก้ไข
- วางแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหา

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

ขั้นเตรียมการ

เตรียมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ทุติยภูมิ ข้อมูลวิถีชุมชน จากการสำรวจข้อมูล

- ✓ จำนวนประชากร
- ✓ พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วย
- ✓ การเจ็บป่วย
- ✓ สัตว์เลี้ยงที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย
- ✓ สิ่งแวดล้อม

“เลือกเฉพาะประเด็นสำคัญ”

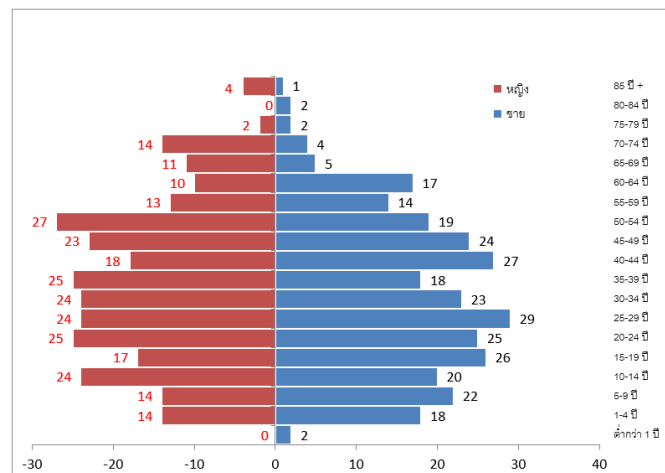
การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting)

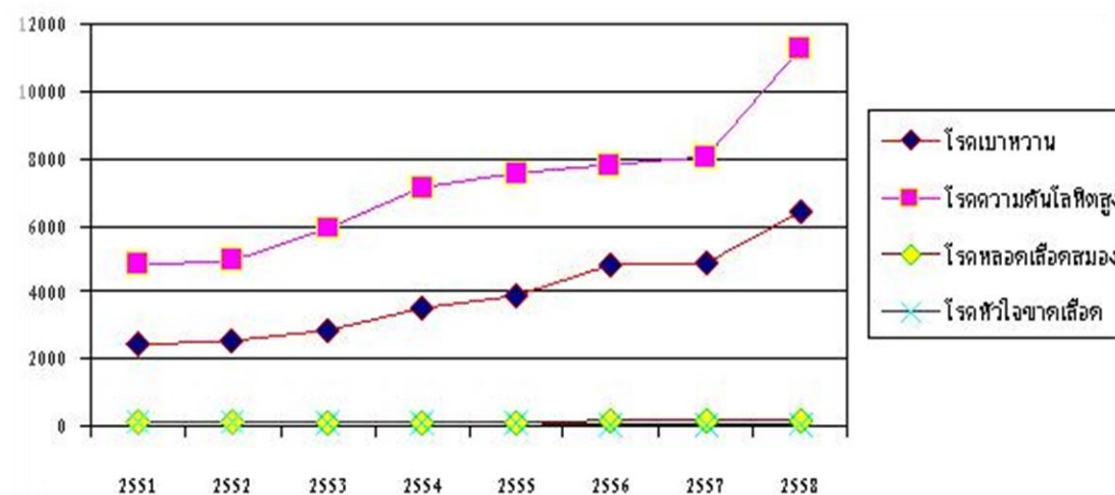
ขั้นเตรียมการ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอายุและเพศบ้านโคกสูง หมู่ 2 ตำบลกุดกว้าง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ณ วันที่ 18 มีนาคม 2561

กลุ่มอายุ (ปี)	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
0-1	2	0.67	-	-	2	0.34
1-4	18	6.04	14	4.84	32	5.45
5-9	22	7.38	14	4.84	36	6.13
10-14	20	6.71	24	8.30	44	7.49
15-19	26	8.72	17	5.88	43	7.32
20-24	25	8.38	25	8.65	50	8.51
25-29	29	9.73	24	8.30	53	9.03
30-34	23	7.71	24	8.30	47	8.01
35-39	18	6.04	25	8.65	43	7.32
40-44	27	9.06	18	6.23	45	7.66
45-49	24	8.05	23	7.96	47	8.01
50-54	19	6.37	27	9.34	46	7.83
55-59	14	4.69	13	4.49	27	4.59
60-64	17	5.70	10	3.46	27	4.59
65-69	5	1.67	11	3.80	16	2.72
70-74	4	1.34	14	4.84	18	3.06
75-79	2	0.67	2	0.69	4	0.68
80-84	2	0.67	-	-	2	0.34
85+	1	0.33	4	1.38	5	0.85
รวม	298	100	289	100	587	100

ภาพที่ 1 พีระมิด แสดง ร้อยละของประชากรในบ้านโคกสูง หมู่ที่ 2 จำแนกตามอายุและเพศ

- เตรียมรูปแบบการนำเสนอ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างความน่าสนใจ
- ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสม”
- ข้อมูลตาราง แผนภูมิวงกลม แผนภูมิแท่ง แผนภูมิรูปภาพ กราฟเส้น

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ขั้นเตรียมการ

เตรียมทีมงาน และผู้นำเสนอ

- ทีมผู้ดำเนินการ พิธีกร
- ทีมเลขานุการ
- ทีมนำเสนอข้อมูล
- ทีมสนับสนุนการ
- ทีมเตรียมสถานที่
- ทีมประชาสัมพันธ์
- ทีมต้อนรับลงทะเบียน
- ทีมดูแลเด็ก ๆ ที่มากับผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ขั้นเตรียมการ

ประชาสัมพันธ์: หอกระจายข่าว จดหมาย บอกเล่า

ประสานงานผู้เข้าร่วม: ชาวบ้าน เยาวชน ผู้นำชุมชน อสม. ตัวแทนกลุ่มต่างๆ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ขั้นเตรียมการ

สถานที่ บรรยายภาค:

ใช้พื้นที่กว้างแต่ละหมู่บ้าน ลานกว้าง ศาลาประชาคม ลานวัด

สามารถออกแบบบรรยายภาคที่เหมาะสมกับพื้นที่และชาวบ้าน **ไฟฟ้า เครื่องเสียง อาหารว่าง**

กระบวนการจัดทำเวทีสาธารณะ

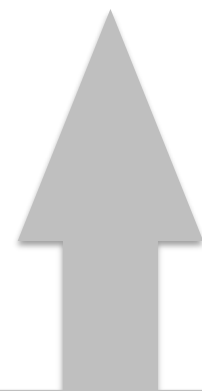
ขั้นเตรียมการ

ขั้นดำเนินการ

ขั้นสรุปผล

- ข้อมูล
- รูปแบบการนำเสนอข้อมูล
- ทีมงานและผู้นำเสนอ
- ผู้เข้าร่วม
- สถานที่

- เปิดเวทีประชาคม
- นำเสนอข้อมูล
- แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหา
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- สรุปประเด็นปัญหา

- สรุปผลการทำประชาคม
- ประเด็นปัญหาที่ต้องการดำเนินการแก้ไข
- วางแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหา

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ขั้นตอนดำเนินการ

- จัดกิจกรรมสั้นทนาการ
- พิธีเปิด
- นำเสนอข้อมูล เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ
- กำหนดประเด็นปัญหาร่วมกับชุมชน
- สรุปประเด็นปัญหาและแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหา

ปัญหาสุขภาพชุมชน	ขนาด Rx4	ความรุนแรง Rx3	ความยาก ง่าย Rx5	ความตระหนัก ของชุมชน Rx3	รวม	ลำดับ
ไข้เลือดออก ร้อยละ 10	1x4=4	3x3=9	3x5=15	2x3=6	34	2
โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 50	2x4=8	3x3=9	2x5=10	1x3=3	30	3
กลุ่มอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร้อยละ 72	3x4=12	2x3=6	2x5=10	2x3=6	34	2
การใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 85	4x4=16	2x3=6	3x5=15	3x3=9	46	1

กระบวนการจัดทำเวทีสาธารณะ

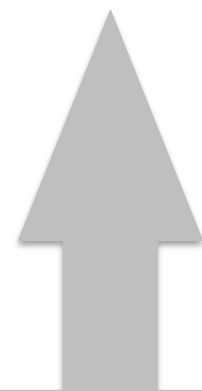
ขั้นเตรียมการ

ขั้นดำเนินการ

ขั้นสรุปผล

- ข้อมูล
- รูปแบบการนำเสนอข้อมูล
- ทีมงานและผู้นำเสนอ
- ผู้เข้าร่วม
- สถานที่

- เปิดเวทีประชาคม
- นำเสนอข้อมูล
- แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหา
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- สรุปประเด็นปัญหา

- สรุปผลการทำประชาคม
- ประเด็นปัญหาที่ต้องการดำเนินการแก้ไข
- วางแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหา

การจัดทำโครงการ → การให้สุขศึกษา

สุขศึกษาในโรงเรียน

- นักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน
- ดำเนินการในโรงเรียนเป็นหลัก

สุขศึกษาในโรงพยาบาล

- ผู้มารับบริการญาติผู้ป่วย บุคลากรในโรงพยาบาล

สุขศึกษาในชุมชน

- คนในชุมชน อสม

กิจกรรมทำย บทเรียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์อาคม บุญเลิศ
หน่วยเวชศาสตร์ครอบครัว ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

